

Rapport

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat met naam genoemde politieambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland haar op 2 april 2008 bij het uitschrijven van een bekeuring voor het negeren van een rood verkeerslicht hebben verplicht haar postcode op te geven.

Voorts klaagt verzoekster erover dat die politieambtenaren hebben gedreigd haar aan te houden, omdat zij weigerde haar postcode aan hen te geven.

Tevens klaagt verzoekster erover dat die politieambtenaren haar hebben meegedeeld dat zij haar dochtertje en hond, die zij had meegenomen op de fiets, in geval van aanhouding niet mocht meebrengen naar het politiebureau.

Beoordeling

Algemeen

Op 2 april 2008 fietste verzoekster over de Stadionweg in Amsterdam. Zij had haar tienjarige dochter en haar hond bij zich. Bij een controle op de kruising met de Beethovenstraat hield een politieambtenaar van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland, de heer P., haar stil wegens het negeren van een rood verkeerslicht. Politieambtenaar P. deelde verzoekster mee dat zij voor dit negeren een bekeuring kreeg. Nadat P. verzoekster had gevraagd om zich te identificeren, overhandigde zij haar rijbewijs. Hierin was wel het adres, maar niet de postcode van verzoekster vermeld. Gelet hierop vroeg P. verzoekster naar haar postcode. Zij weigerde haar postcode mee te delen waarna hierover een discussie tussen P. en verzoekster ontstond. Tijdens deze discussie kwam mevrouw Z., een ter plaatse aanwezige collega van P., bij verzoekster en P. staan. Op enig moment hebben P. en Z. verzoekster meegedeeld dat zij haar zouden aanhouden, indien zij haar postcode niet zou noemen. Nadat verzoekster opnieuw had geweigerd haar postcode mee te delen, riep P. via een portofoon een collega met een politiebusje op. Kort daarna arriveerde dit busje ter plaatse. Hieruit stapte politieambtenaar de heer B. Hij voegde zich bij P., Z. en verzoekster. Daarna deelde verzoekster haar postcode mee.

Op 6 mei 2008 diende verzoekster een klacht in bij het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Nadat verzoekster had aangegeven geen behoefte te hebben aan een bemiddelend gesprek met de betrokken politieambtenaren, is de klacht voorgelegd aan de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland (de klachtencommissie). Die commissie heeft verzoekster op 10 september 2008 en politieambtenaar P. op 22 oktober 2008 gehoord. Bij brief van 29 oktober 2008 heeft verzoekster gereageerd op het door de klachtencommissie opgestelde verslag ten aanzien van het horen van politieambtenaar P. Bij brief van 10 februari 2009 heeft de

korpsbeheerder de klacht van verzoekster over de bekeuring niet in behandeling genomen. De korpsbeheerder heeft de klacht voor het overige ongegrond verklaard. Hierbij heeft hij verwezen naar een advies van de klachtencommissie van 17 december 2008.

De Nationale ombudsman zal het eerste en tweede klachtonderdeel samen beoordelen, omdat beide onderdelen zien op de manier waarop de politie heeft gereageerd toen verzoekster weigerde haar postcode te noemen. Eerst volgen dan ook de bevindingen ten aanzien van deze onderdelen.

I. Ten aanzien van het opgeven van de postcode

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat politieambtenaren P. en Z. haar hebben verplicht haar postcode te noemen.

2. Verzoekster heeft op dit punt naar voren gebracht dat zij met de overhandiging van haar rijbewijs aan P. had voldaan aan haar verplichting zich te identificeren, zodat zij niet verplicht was ook nog haar postcode op te geven. Volgens verzoekster konden P. en Z. haar postcode zelf opzoeken in het postcodeboek. Verzoekster stelt dat zij P. had meegedeeld dat de in haar rijbewijs vermelde adresgegevens nog steeds juist waren. Bij verzoekster was irritatie ontstaan doordat P. niet zelf had gezien dat zij een rood verkeerslicht had genegeerd, maar hij dit van een collega had gehoord. Verzoekster stelt dat zij door een groen verkeerslicht voor voetgangers over het zebrapad heeft gereden. Toen verzoekster dit aan P. uitlegde, stelde hij volgens haar: 'wet is wet. Als u het er niet mee eens bent dan moet u bij de politiek zijn'.

3. De betrokken politieambtenaren P. en Z. hebben zich op het standpunt gesteld dat verzoekster ingevolge de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) verplicht was haar adresgegevens - waaronder haar postcode - op te geven. In een rapport van 24 juni 2008 heeft P. verklaard dat verzoekster, nadat zij haar rijbewijs had overhandigd, hem onmiddellijk begon uit te leggen dat zij niet door het rode verkeerslicht was gereden, omdat het licht voor voetgangers op groen had gestaan toen zij overstak. In dit rapport is vermeld dat P. verzoekster heeft uitgelegd dat je als weggebruiker niet zomaar op een verkeerslicht kunt afgaan dat niet voor jouw doelgroep is bedoeld. P. heeft tegen verzoekster gezegd dat dit nu eenmaal zo is afgesproken in Nederland en dat dit door het parlement bij wet is vastgelegd.

4. De korpsbeheerder achtte de klacht van verzoekster op dit punt ongegrond. Voor de motivering van zijn oordeel verwees hij naar het advies van de klachtencommissie van 17 december 2008. In dit advies is onder meer het volgende weergegeven:

"Op de overtreding die klaagster maakte, was de Wahv van toepassing. Op grond van artikel 3, eerste lid, van de Wahv zijn politieambtenaren 'Wahv-toezichthouders'. Op grond van artikel 5:16 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is een toezichthouder (ook de Wahv-toezichthouder) bevoegd inlichtingen te vorderen. Het niet voldoen aan die vordering van een (Wahv-)toezichthouder levert een strafbaar feit op (artikel 34, eerste lid, aanhef en onder a van de Wahv), mits de vordering rechtmatig is. In artikel 5:13 van de Awb is bepaald dat de toezichthouder van zijn bevoegdheden slechts gebruik mag maken voor zover dit voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs noodzakelijk is. Derhalve is de vraag of de Wahv-toezichthouder bevoegd is de postcode te vorderen. (...) De Commissie onderkent dat er verschillende goede redenen zijn om adresgegevens te vorderen, zoals de 'vervuiling' van het bestand van de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA), het ontbreken van toegang tot een GBA-bestand en de mogelijkheid dat de betrokkene feitelijk op een ander adres dan het GBA-adres verblijft. De Commissie acht derhalve het vorderen van adresgegevens in beginsel rechtmatig en behoorlijk."

5. Bij brief van 12 mei 2009 reageerde de korpsbeheerder op de door verzoekster bij de Nationale ombudsman ingediende klacht. In deze brief stelt de korpsbeheerder te blijven bij zijn oordeel op basis van het advies van de klachtencommissie van 17 december 2008. Ook stelt de korpsbeheerder de klacht ongegrond te achten.

II. Ten aanzien van het dreigen verzoekster aan te houden

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat P. en Z. hebben gedreigd haar aan te houden, omdat zij weigerde haar postcode mee te delen.
2. Verzoekster heeft onder meer in dit verband gesteld dat het optreden van de betrokken politieambtenaren in geen enkele verhouding stond tot de overtreding die zij had begaan.
3. Politieambtenaar P. heeft in een rapport van 24 juni 2008 verklaard dat verzoekster meerdere malen aan hem heeft gevraagd waarom hij en zijn collega's met zo'n onzinnige controle bezig waren en zij niet achter boeven aangingen. Volgens P. heeft hij verzoekster verschillende keren uitgelegd dat zij verplicht was om haar postcode te geven, zij zich anders schuldig maakte aan een ander strafbaar feit op grond van de Wahv en hij haar dan zou laten overbrengen naar het politiebureau. P. heeft in deze verklaring gesteld dat verzoekster tijdens de discussie met hem steeds bozer werd. Volgens P. heeft politieambtenaar Z. verzoekster ook naar haar postcode gevraagd en haar uitgelegd waarom zij deze moest meedelen. Toen P. merkte dat dit geen effect had, heeft hij verzoekster meegedeeld dat zij hem geen andere mogelijkheid liet dan haar aan te houden en over te laten brengen naar het politiebureau om daar haar personalia vast te stellen.

4. Politieambtenaar Z. heeft in een ongedateerd rapport verklaard dat zij het gesprek met verzoekster van P. heeft overgenomen om verdere escalatie te voorkomen. Volgens Z. heeft zij aan verzoekster gevraagd om P. haar postcode te geven. Hierbij heeft Z. aan verzoekster meegedeeld dat zij zou worden aangehouden, indien zij haar postcode niet zou geven. In reactie hierop heeft verzoekster volgens Z. op een geïrriteerde manier gesteld dat zij het niet eens was met de bekeuring en de verplichting dat zij haar gegevens moest opgeven. Z. stelt dat zij en P. verzoekster vervolgens hebben uitgelegd hoe zij bezwaar kon maken tegen de bekeuring. Verzoekster weigerde echter nog steeds haar postcode te noemen. Daarna heeft Z. verzoekster meegedeeld dat zij een laatste kans kreeg haar postcode op te geven en zij in geval van weigering zou worden aangehouden.

5. Politieambtenaar B. heeft in een rapport van 25 juli 2008 verklaard dat politieambtenaren P. en Z. verzoekster hebben uitgelegd dat zij verplicht was mee te werken en zij zou worden aangehouden, indien zij niet aan die verplichting zou voldoen. Volgens B. was verzoekster zeer recalcitrant en sprak zij met verheven stem tegen P. en Z. B. is van mening dat de verbale uitdrukkingen van verzoekster van geen enkel respect voor de politie getuigden.

6. De korpsbeheerder heeft dit onderdeel van de klacht van verzoekster, onder verwijzing naar het advies van de klachtencommissie van 17 december 2008, ongegrond geacht. In haar advies heeft de klachtencommissie geoordeeld dat, nu het vorderen van adresgegevens in beginsel rechtmatig en behoorlijk is, aanhouding in geval van weigering deze gegevens te verstrekken eveneens rechtmatig en behoorlijk is.

7. Op 20 mei 2009 verklaarde de heer P. telefonisch tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman, voor zover van belang voor het onderzoek, onder meer het volgende:

"In een geval zoals dat van (verzoekster; N.o.) is in de wet Mulder (de Wahv; N.o.) omschreven welke gegevens iemand moet verstrekken. Iemand is verplicht zijn personalia te geven. In de wet is omschreven wat daaronder wordt verstaan. Hier valt ook de postcode onder. Er is een koppeling met het strafrecht voor het geval iemand hier niet aan voldoet. Het niet voldoen aan het verstrekken van de complete personalia levert een nieuw strafbaar feit op waarop iemand kan worden aangehouden.

U vraagt mij waarom ik de postcode van (verzoekster; N.o.) graag wilde weten. De postcode maakt deel uit van de personalia. Het opzoeken van de postcode in de GBA of het op een andere manier opvragen daarvan is een extra handeling en brengt een langere verwerkingstijd met zich. Toen ik mijzelf aan (verzoekster; N.o.) voorstelde heb ik haar uitgelegd waarom op dat kruispunt een controle werd gehouden. Dit kruispunt is een black spot. Ook heb ik (verzoekster; N.o.) uitgelegd hoe was vastgesteld dat zij door het rode verkeerslicht was gereden en dat zij daarvoor een bekeuring zou krijgen.

U vraagt mij of ik in dit soort gevallen vaak de postcode aan betrokkene vraag. Ik antwoord hierop dat ik altijd naar de postcode vraag. Vaak worden onjuiste gegevens opgegeven zoals een verkeerde naam. Ik vraag dan de postcode als een soort controlemiddel."

8. Op 3 juni 2009 verklaarde mevrouw Z. telefonisch tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman, voor zover van belang voor het onderzoek, het volgende:

"(Verzoekster; N.o.) werd staande gehouden en geverbaliseerd vanwege het negeren van een rood verkeerslicht. In dat geval is zij verplicht haar personalia te geven, waaronder haar postcode. Dit zijn verplichte gegevens die wij meteen moeten invullen op de beschikking. Stel dat ik in een dergelijk geval vergeet de postcode te vragen, dan moet ik in de gemeentelijke basisadministratie via het woonadres de postcode achterhalen. In dat geval moet ik een aanvullende verklaring opstellen dat ik ben vergeten de postcode te vragen, ik onderzoek heb verricht naar de postcode in de gemeentelijke basisadministratie en dat daaruit blijkt dat dit de postcode moet zijn die bij het opgegeven adres hoort. Dit brengt dus extra administratieve handelingen met zich. Overigens heb ik niet naar de postcode van (verzoekster; N.o.) gevraagd, maar mijn collega de heer (P.; N.o.) heeft dat gedaan. Ik heb later deelgenomen aan het gesprek vanuit een professioneel oogpunt met als doel deëscalerend optreden."

9. Bij brief van 12 mei 2009 reageerde de korpsbeheerder op de door verzoekster bij de Nationale ombudsman ingediende klacht. In deze brief stelt de korpsbeheerder te blijven bij zijn oordeel op basis van het advies van de klachtencommissie van 17 december 2008. Ook stelt de korpsbeheerder de klacht ongegrond te achten. Voorts heeft de korpsbeheerder op 28 juli 2009 per e-mailbericht laten weten dat er voor hem geen aanleiding is nader te reageren op de verklaringen van P. en Z.

Beoordeling van de eerste en tweede klacht

10. Ingevolge artikel 3, eerste lid, van de Wahv en artikel 2, eerste lid en onder a, van het Besluit administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften 1994 zijn politieambtenaren belast met het toezicht op de naleving van de verkeersvoorschriften als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Wahv (zie Achtergrond, onder 1. en 3.). Uit artikel 2, eerste lid, van de Wahv volgt dat een bekeuring kan worden opgelegd voor in de bijlage bij die wet omschreven gedragingen die in strijd zijn met verkeersvoorschriften (zie Achtergrond, onder 1.).

11. P. wilde aan verzoekster een aankondiging van beschikking uitreiken vanwege het negeren van een rood verkeerslicht. Het als weggebruiker niet stoppen voor een rood verkeerslicht is opgenomen in de bijlage bij de Wahv (zie Achtergrond, onder 2.). Dit betekent dat P., toen hij naar de postcode van verzoekster vroeg, toezicht hield in het kader van de Wahv. Hetzelfde geldt voor Z. op het moment dat zij verzoekster naar haar postcode vroeg. Als toezichthouders konden P. en Z. op grond van artikel 5:16 van de

Algemene wet bestuursrecht (Awb) inlichtingen van verzoekster vorderen (zie Achtergrond, onder 4.). Het vorderen daarvan dient ingevolge artikel 5:13 van de Awb wèl redelijkerwijs nodig te zijn voor de vervulling van de taak van de toezichthouder (zie Achtergrond, onder 4.).

12. P. heeft verklaard dat verzoekster zich met de weigering haar postcode te geven schuldig maakte aan een ander strafbaar feit op grond van de Wahv. Hieruit leidt de Nationale ombudsman af dat P. en Z. verzoekster hadden aangemerkt als verdachte van de overtreding als bedoeld in artikel 34, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wahv (zie Achtergrond, onder 1. en 5.). P. en Z. hadden een proces-verbaal kunnen opmaken van de overtreding die verzoekster volgens hen had begaan. Zij hebben in plaats daarvan gedreigd verzoekster aan te houden.

13. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het enkele vragen van P. en Z. naar de postcode van verzoekster op zichzelf redelijk is, omdat die postcode niet in het rijbewijs was vermeld en het in het sociale verkeer gangbaar is om bij het opgeven van een naam en adres ook een postcode te verstrekken. Hierbij wordt in het midden gelaten of de postcode in dit geval redelijkerwijs nodig was als bedoeld in artikel 5:13 van de Awb en verzoekster zich met de weigering haar postcode te geven schuldig heeft gemaakt aan de overtreding als bedoeld in artikel 34, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wahv.

14. Verder is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie de vraag of zij verzoekster kon aanmerken als verdachte van een strafbaar feit dient te onderscheiden van de vraag of zij mocht dreigen over te gaan tot aanhouding van verzoekster. Dat P. en Z. verzoekster als verdachte hadden aangemerkt - daargelaten of dit terecht was - brengt dan ook niet automatisch met zich dat zij mochten dreigen verzoekster aan te houden.

15. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit vereiste brengt mee dat politieambtenaren bij het uitvoeren van hun taak moeten anticiperen op de gevolgen van hun handelen voor de betrokkenen en vervolgens de voor de betrokkenen minst bezwarende handelwijze behoren te kiezen.

16. P. en Z. hebben er bij verzoekster op aangedrongen haar postcode te noemen. Daarbij hebben P. en Z. aangegeven dat verzoekster zou worden aangehouden, indien zij zou volharden in het niet geven van haar postcode. Nadat het busje, dat verzoekster zou overbrengen naar het politiebureau, was gearriveerd, heeft verzoekster haar postcode gegeven. Verzoekster is uiteindelijk dus niet aangehouden en overgebracht naar het politiebureau. Uit de omstandigheid dat het daarvoor bestemde busje al was opgeroepen en gearriveerd, leidt de Nationale ombudsman af dat de dreiging om over te gaan tot aanhouding reëel was.

17. Indien wel zou zijn overgegaan tot aanhouding en overbrenging van verzoekster naar het politiebureau vanwege het niet noemen van haar postcode, zou dit naar het oordeel van de Nationale ombudsman in strijd met het evenredigheidsvereiste zijn geweest. Dit betekent dat het dreigen daartoe over te gaan eveneens in strijd met dit vereiste is. Hierbij is in aanmerking genomen dat een aanhouding tot doel heeft onderzoek in te stellen naar een mogelijk gepleegd strafbaar feit en/of de identiteit van de verdachte. Uit het rapport van P. van 24 juni 2008 en de door hem en Z. tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman afgelegde verklaringen blijkt dat het doel van de aanhouding van verzoekster - indien hiertoe zou zijn overgegaan - het vaststellen van haar personalia zou zijn geweest. Verzoekster had met het overhandigen van haar rijbewijs haar identiteit en de straat, het huisnummer en de plaats waar zij woonde echter al bekendgemaakt en hierdoor beschikte P. ook over haar burgerservicenummer. Aan de hand daarvan was het mogelijk voor P. en Z. om zelf de bij het adres behorende postcode van verzoekster aan te vullen. Dit wordt bevestigd door de verklaring van Z. tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman dat zij de postcode in de GBA moet achterhalen, indien zij in een geval als het onderhavige vergeet hiernaar te vragen.

Nu P. en Z. de postcode van verzoekster hadden kunnen opzoeken zonder haar over te brengen naar het politiebureau, zou deze overbrenging niet noodzakelijk zijn geweest voor het verrichten van onderzoek naar de vermoedelijke overtreding van artikel 34, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wahv. Dat de GBA wellicht niet de actuele en daadwerkelijke postcode van verzoekster zou bevatten, leidt niet tot een andere conclusie. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman zou het aanhouden en overbrengen van verzoekster naar het politiebureau geen middel zijn geweest dat in evenredige verhouding zou hebben gestaan tot het doel: de postcode achterhalen. De vrijheidsbeneming zou eveneens niet in evenredige verhouding hebben gestaan tot het, in de verklaringen van P. en Z. van 20 mei en 3 juni 2009 genoemde, doel extra administratieve handelingen te voorkomen.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. De mededeling dat verzoekster haar dochter en hond niet mocht meebrengen naar het politiebureau

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat P. en Z. haar hebben meegedeeld dat zij, indien zij zou worden aangehouden, haar dochter en hond niet mocht meenemen naar het politiebureau.
2. Verzoekster heeft in dit kader gesteld dat de betrokken politieambtenaren haar zouden hebben meegedeeld dat zij haar dochter en hond in geval van aanhouding niet mocht meenemen naar het politiebureau en het haar veel geld zou kosten, indien zij haar dochter en hond ter plaatse achter zou laten. De betrokken politieambtenaren hebben volgens

verzoekster ook gezegd dat het ze een zorg zou zijn wie er op haar dochter en hond zou letten. Toen verzoekster uiteindelijk haar postcode aan P. en Z. gaf, deed zij dit niet omdat er werd bedreigd haar aan te houden, maar omdat werd bedreigd in dat geval haar dochter en hond ter plaatse alleen achter te laten. Nu de vader van haar dochter op dat moment in het buitenland verbleef en verzoekster hem dus niet kon vragen ter plaatse te komen, voelde zij zich genoodzaakt haar postcode mee te delen, aldus verzoekster.

3. In een rapport van 24 juni 2008 heeft politieambtenaar P. verklaard dat hij verzoekster heeft gevraagd waarom zij zo moeilijk deed en haar heeft gezegd dat zij het alleen maar moeilijker voor haar dochtertje maakte. Verder heeft P. verzoekster gevraagd waarom zij de situatie zo op de spits dreef waar haar dochter bij was. Daarnaast heeft P. tegen verzoekster gezegd dat zij blijkbaar het risico wilde nemen dat zij met haar dochter en hond op het politiebureau zou belanden. Naar aanleiding van een vraag van de klachtencommissie heeft P. in een rapport van 24 september 2009 verklaard dat, indien verzoekster zou zijn aangehouden haar dochter en hond zouden zijn meegenomen in de politiebus naar het politiebureau. Hierbij zou haar dochter niet aan haar ouderlijke macht zijn onttrokken, aldus P. Voorts is in dit rapport weergegeven dat ook voor de hond en fiets van verzoekster op gepaste wijze zou zijn gezorgd. Tijdens de hoorzitting bij de klachtencommissie op 22 oktober 2008 heeft P. verklaard dat hij een kind en hond nooit zomaar ergens zou achterlaten, omdat dit in strijd met de zorgplicht van de politie zou zijn. Indien verzoekster zou zijn aangehouden vanwege het niet opgeven van haar postcode, zou zij samen met haar dochter en hond zijn overgebracht naar het politiebureau, aldus P.

4. In een ongedateerd rapport heeft politieambtenaar Z. verklaard dat zij verzoekster heeft meegedeeld dat zij zou worden aangehouden, indien zij haar postcode niet zou geven en dit niet erg positief voor haar dochter zou zijn. Volgens Z. heeft zij daarna nog eens benadrukt dat het weigeren de postcode te noemen niet verstandig was in verband met de aanwezigheid van haar dochter. In een ander ongedateerd rapport dat Z. op verzoek van de klachtencommissie heeft opgesteld, heeft zij ontkend te hebben gezegd dat de dochter en hond van verzoekster achtergelaten zouden worden. Zij heeft in dit rapport gesteld dat zij als politieambtenaar hierin een zorgplicht heeft en een grote verantwoordelijkheid draagt. Voorts is hierin weergegeven dat Z. nooit een kind of een hond alleen zou achterlaten op straat. Z. heeft verklaard dat zij aan verzoekster heeft uitgelegd dat het feit dat zij een kind en hond bij zich had geen redenen waren om haar niet aan te houden, maar dat dit haar niet wenselijk leek.

5. De korpsbeheerder heeft dit onderdeel van de klacht van verzoekster, onder verwijzing naar het advies van de klachtencommissie, ongegrond verklaard. De klachtencommissie heeft in haar advies van 17 december 2008 overwogen dat P. en Z. met klem ontkennen dat zij hebben bedreigd de dochter en hond van verzoekster ter plaatse alleen achter te laten. Vervolgens heeft de klachtencommissie geoordeeld dat zij onvoldoende reden had om hun ontkenning voor onjuist te houden.

6. Op 20 mei 2009 verklaarde de heer P. telefonisch tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman:

"Het zit mij dwars dat (verzoekster; N.o.) stelt dat wij hebben gedreigd haar kind en hond ter plaatse alleen achter te laten. Dit is absoluut onwaar en beneden alle peil. Er zijn meerdere collega's getuige geweest van de situatie. Ik zou graag zien dat deze collega's worden gehoord of een verklaring afleggen. Ik en mijn collega hebben (verzoekster, N.o.) meerdere keren gemaand tot kalmte en rust, omdat de situatie verre van prettig was voor haar kind. Naar mijn idee maakte (verzoekster; N.o.) zelf de situatie steeds vervelender en stressvoller voor haar kind. Ik vind het dan ook niet eerlijk dat zij in haar klaagschrift stelde dat haar kind psychische klachten had opgelopen door de situatie en dat dit was veroorzaakt door het optreden van de politie. (Verzoekster; N.o.) heeft bewust het risico genomen een bekeuring te krijgen door bewust het rode verkeerslicht te negeren. Naar mijn idee is die keuze van haar oorzaak dat ik met haar in gesprek raakte in een bekeuringssituatie waardoor de vervelende situatie ontstond."

7. Bij brief van 12 mei 2009 reageerde de korpsbeheerder op de door verzoekster bij de Nationale ombudsman ingediende klacht. In deze brief stelt de korpsbeheerder te blijven bij zijn oordeel op basis van het advies van de klachtencommissie van 17 december 2008. Ook stelt de korpsbeheerder de klacht ongegrond te achten. Voorts heeft de korpsbeheerder op 28 juli 2009 per e-mailbericht laten weten dat er voor hem geen aanleiding is nader te reageren op de verklaringen van P. en Z.

Beoordeling

8. De lezingen van verzoekster en de betrokken politieambtenaren P. en Z. staan tegenover elkaar ten aanzien van de vraag of verzoekster is meegedeeld dat zij in geval van aanhouding haar dochter en hond niet zou mogen meenemen naar het politiebureau. Nu er geen feiten of omstandigheden naar voren zijn gekomen die de ene lezing meer aannemelijk maken dan de andere, dient de Nationale ombudsman zich op dit punt te onthouden van een oordeel. Overigens merkt de Nationale ombudsman op dat uit andere zaken naar voren is gekomen dat de politie haar zorgplicht in dit kader over het algemeen serieus neemt en zij over het algemeen goed zorgt voor kinderen en dieren die betrokken zijn bij een aanhouding.

Slotbeschouwing

Deze zaak betreft een alledaagse situatie waarin iemand een bekeuring krijgt voor een verkeersovertreding. In het geval van verzoekster zou het enkel niet noemen van haar postcode hebben geleid tot een aanhouding en overbrenging naar het politiebureau, indien zij niet alsnog was overgegaan tot het geven van haar postcode. Dit geeft aan dat de situatie was geëscaleerd. Van verzoekster mocht worden verwacht dat zij op verzoek van

de politie haar postcode gaf. Door dit te weigeren heeft zij bijgedragen aan de escalatie die is ontstaan. Aan de andere kant is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie vanuit professioneel oogpunt in staat moet zijn om escalatie zoveel als mogelijk te vermijden en zo nodig te temperen. Door te dreigen verzoekster aan te houden en naar het politiebureau over te brengen, heeft de politie een onevenredige reactie gegeven en daarmee heeft zij op haar beurt bijgedragen aan de escalatie. Voor zover de politie meende dat verzoekster door het niet noemen van de postcode een strafbaar feit pleegde, had zij kunnen volstaan met het uitschrijven van een bekeuring daarvoor. De postcode was immers niet dermate essentieel dat de politie deze op dat moment moest hebben.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van het regionale politiekorps

Amsterdam-Amstelland te Amsterdam is

gegrond ten aanzien van:

- het verplichten verzoekster haar postcode te geven door te dreigen haar aan te houden, wegens schending van het evenredigheidsvereiste.

Ten aanzien van de mededeling dat verzoekster in geval van aanhouding haar dochter en hond niet mocht meenemen naar het politiebureau onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

Onderzoek

Op 16 februari 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw S. te Amsterdam, met klachten over gedragingen van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland te Amsterdam.

Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als gedragingen van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland (de burgemeester van Amsterdam), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder van de klacht in kennis gesteld. Vervolgens is aan de betrokken politieambtenaren P. en Z. door de Nationale ombudsman een aanvullende vraag gesteld. Daarna is de korpsbeheerder verzocht op de klacht en de verklaringen van P. en Z. te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel optreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Amsterdam over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn

zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was.

Vervolgens werd verzoekster in de gelegenheid gesteld op de door de korpsbeheerder verstrekte inlichtingen en de verklaringen van P. en Z. te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De betrokken ambtenaren deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van verzoekster gaf aanleiding het verslag op enkele punten aan te vullen.

De korpsbeheerder gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Klacht van 6 mei 2008 van verzoekster gericht aan de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland

Klacht van 15 juni 2008 van verzoekster gericht aan de klachtencommissie met bijlagen.

Brief van 4 augustus 2008 van een inspecteur van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland gericht aan de klachtencoördinator van dat korps met bijlagen waaronder de volgende stukken:

rapport van 24 juni 2008 opgesteld door politieambtenaar P.;

ongedateerd rapport opgesteld door politieambtenaar Z.;

rapport van 25 juli 2008 opgesteld door politieambtenaar B.

Verslagen van de in het kader van de interne klachtprocedure gehouden hoorzittingen van 10 september 2008 en 22 oktober 2008 waarbij verzoekster en politieambtenaar P. zijn gehoord.

Ongedateerde verklaring van Z. opgesteld op verzoek van de klachtencommissie.

Rapport van 24 september 2008 opgesteld door P.

Brief van 29 oktober 2008 van verzoekster gericht aan de klachtencommissie.

Brief van 31 oktober 2008 van verzoekster gericht aan de klachtencommissie met bijlagen waaronder de aankondiging van beschikking.

Advies van de klachtencommissie van 17 december 2008.

Brief van 10 februari 2009 van de korpsbeheerder waarin verzoekster wordt meegedeeld dat haar klacht over de bekeuring niet in behandeling wordt genomen en haar klacht voor het overige ongegrond wordt geacht.

Verzoekschrift van 11 februari 2009, aangevuld bij brief van 3 maart 2009 met bijlagen, van verzoekster gericht aan de Nationale ombudsman met bijlagen.

Standpunt van 12 mei 2009 van de korpsbeheerder gericht aan de Nationale ombudsman.

Verklaring van P. op 20 mei 2009 tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman.

Verklaring van Z. op 3 juni 2009 tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman.

E-mailbericht van de korpsbeheerder van 28 juli 2009.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

Artikel 2, eerste lid

"Ter zake van de in de bijlage bij deze wet omschreven gedragingen die in strijd zijn met op het verkeer betrekking hebbende voorschriften gesteld bij of krachtens de Wegenverkeerswet 1994, de Provinciewet of de Gemeentewet (Stb. 1992, 96), kunnen op de wijze bij deze wet bepaald administratieve sancties worden opgelegd. Ingeval een administratiefrechtelijke sanctie wordt opgelegd zijn voorzieningen van strafrechtelijke of strafvorderlijke aard uitgesloten."

Artikel 3, eerste lid

"Met het toezicht op de naleving van de in artikel 2, eerste lid, bedoelde voorschriften zijn belast de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen ambtenaren."

Artikel 34, eerste lid

"Met geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

a. hij die niet voldoet aan vordering van een krachtens artikel 3, eerste lid, aangewezen toezichthouder."

2. Bijlage bedoeld in artikel 2 van de Wet Administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

"(...) als weggebruiker niet stoppen voor rood licht bij een driekleurig verkeerslicht. (...) als weggebruiker niet stoppen voor rood licht bij tweekleurig verkeerslicht."

3. Besluit administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften 1994

Artikel 2, eerste lid

"Met het toezicht op de naleving, bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de wet zijn belast:

a. de ambtenaren van politie, bedoeld in artikel 141, aanhef en onder b, van het Wetboek van Strafvordering."

4. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:13

"Een toezichthouder maakt van zijn bevoegdheden slechts gebruik voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is."

Artikel 5:16

"Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen."

5. Wetboek van Strafvordering

Artikel 27, eerste lid

"Als verdachte wordt vóórdát de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."